

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на здобуття освітнього рівня «Бакалавр»

на тему:

**ОБЛІК, АУДИТ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДОХОДІВ, ВИТРАТ ТА
ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСПОРТНИХ
ПІДПРИЄМСТВ**

Виконала: студентка 4 курсу групи ОО-42
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
Дземан Галина Богданівна
Керівник: к.е.н., доц. Шкроміда В.В.
Рецензент: к.е.н., доц. Стефінін В.В

Івано-Франківськ – 2021 р.

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Факультет Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування
Освітній рівень бакалавр
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

(підпис)

Баланюк І.Ф.

“12” жовтня 2020 р.

ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Дзедман Галини Богданівни

1. Тема роботи на тему: «Облік, аудит та економічний аналіз доходів, витрат та фінансових результатів діяльності транспортних підприємств»

керівник роботи: к.е.н., доц. Шкроміда В.В._

2. Основними завданнями, які потрібно розглянути відповідно до поставленої мети є:

- вивчити економічну сутність доходів, витрат та фінансових результатів;
- особливості класифікації доходів, витрат та фінансових результатів з метою їх обліку, аудиту та аналізу;
- вивчити нормативно-правове забезпечення обліку, аудиту та економічного аналізу доходів, витрат та фінансових результатів діяльності;
- описати організацію обліку доходів і витрат діяльності ПП «Іва-Транс»;
- визначити методичні особливості формування фінансових результатів у системі обліку та звітності;
- здійснити організацію і методику проведення аудиту доходів, витрат та фінансових результатів діяльності автогосподарства;
- проаналізувати динаміку і структури доходів, витрат та фінансових результатів діяльності ПП «Іва-Транс»;
- провести факторний аналіз показників рентабельності діяльності ПП «Іва-Транс»;
- показати шляхи підвищення прибутковості діяльності автотранспортного підприємства.

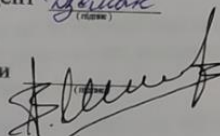
КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Розділ 1. Теоретичні основи обліку, аудиту та економічний аналіз доходів, витрат та фінансових результатів діяльності транспортних підприємств	17.02.2021 р.	Виконано
2	Розділ 2. Організаційно-методичні особливості обліку та аудиту доходів, витрат і фінансових результатів діяльності ПП «Іва-Транс»	18.03.2021 р.	Виконано
3	Розділ 3. Економічний аналіз доходів, витрат та фінансових результатів діяльності ПП «Іва-Транс»	21.04.2021 р.	Виконано

Студент Дземак

Дземак Галина Богданівна

Керівник роботи

к.е.н., доц. Шкроміда В.В.

4

Відгук
наукового керівника
на бакалаврську роботу студентки групи ОО-42
Дземак Галини Богданівни
на тему
«Облік, аудит та економічний аналіз доходів, витрат та фінансових результатів
діяльності транспортних підприємств»

Економічні перетворення, які здійснюються в державі протягом останніх років, вимагають від вітчизняних підприємств провадити самооцінку діяльності, що в результаті породжує значимість величини і структури фінансових результатів їх господарювання. Мета дипломної роботи полягає в розробці практично значимих пропозицій щодо вдосконалення методики організації і ведення бухгалтерського обліку, здійснення аудиту і проведення аналізу доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємства, враховуючи його специфіку роботи.

Об'єктом дослідження вибрано фінансово-господарську діяльність ПП «Іва-Транс». У першому розділі досліджуються теоретичні основи доходів, витрат та фінансового результату як економічних категорій та їх значення у діяльності підприємства; існуюча класифікація доходів, витрат та фінансових результатів для потреб обліку, аудиту і аналізу; нормативно-правова база і організаційні основи обліку, аудиту та аналізу доходів, витрат та фінансових результатів з метою прийняття рішень.

У другому розділі вивчено особливості синтетичного і аналітичного обліку доходів і витрат автотранспортного підприємства; порядок формування фінансових результатів за обліковий період та напрями їх використання; особливості відображення фінансових результатів діяльності у звітності підприємства; порядок аудиту доходів, витрат та фінансових результатів діяльності автотранспортного підприємства.

У третьому розділі проведено оцінку рівня, динаміки і структури доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємства, виконано факторний аналіз окремих показників рентабельності автотранспортного підприємства, а

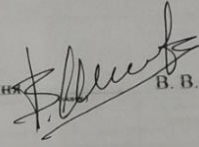
5

також розглянуто особливості впровадження антикризового управління у напрямку забезпечення прибутковості діяльності підприємства.

Загальний висновок. Дипломна робота Дзєман Галини Богданівни на тему «Облік, аудит та економічний аналіз доходів, витрат та фінансових результатів діяльності транспортних підприємств» є завершеним, самостійно проведеним науковим дослідженням, за змістом та оформленням відповідає всім вимогам, а її автор заслуговує на присвоєння кваліфікації економіста за освітнім рівнем «бакалавра» за спеціальністю «Облік і оподаткування».

Оцінка: заслуговує високої позитивної оцінки «відмінно».

Науковий керівник,
к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування

В. В. Шкроміда

«25» травня 2021 р.

РЕЦЕНЗІЯ
на бакалаврську роботу
студента групи ОО-42
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника»
Дземан Галини Богданівни

на тему: **ОБЛІК, АУДИТ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДОХОДІВ,
ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ
ТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Для ефективного управління діяльністю власники й управлінці повинні мати економічну інформацію, яка відповідає їхнім потребам. Формування такої достовірної, точної, оперативної та повної інформації відбувається у системі бухгалтерського обліку. Однією з її важливих частин, яка потребує особливої уваги, є облік доходів, витрат та фінансових результатів, а також їх відображення у звітності. Це пов'язано з тим, що саме від фінансових результатів, їх правильного обліку та аналізу залежить фінансово-майновий стан та ефективність діяльності підприємства. З таких міркувань, можна вважати, що обрана тема дипломного дослідження є актуальною.

У дипломній роботі Дземан Галини Богданівни дослідила економічну сутність, організацію обліку, аудиту та економічного аналізу доходів, витрат та фінансових результатів. Також було визначено і показано шляхи збільшення прибутковості ПП «Іва-Транс» і описано організацію обліку доходів і витрат діяльності та методичні особливості фінансових результатів.

Недоліком рецензованої роботи є те, що автор не запропонувала шляхи збільшення контролю за доходами, витратами і фінансовими результатами.

Однак, наведені зауваження не змінюють позитивної оцінки рецензованої бакалаврської роботи. Отже, дипломна робота Дземан Галини Богданівни на тему «Облік, аудит та економічний аналіз доходів, витрат та фінансових результатів діяльності транспортних підприємств» виконана відповідно до вимог кафедри обліку і оподаткування «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», тому може бути допущена до захисту, а

її автор заслуговує на присвоєння кваліфікації економіста за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

Рецензент,

кандидат економічних наук,

доцент кафедри теоретичної і прикладної економіки

ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»

(підпис)

Стефінін В.В

«26» травня 2021 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	9
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДОХОДІВ, ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСПОРТИНИХ ПІДПРИЄМСТВ	
1.1. Економічна сутність доходів, витрат та фінансових результатів.....	11
1.2. Класифікація доходів, витрат та фінансових результатів з метою їх обліку, аудиту та аналізу.....	15
1.3. Нормативно-правове забезпечення обліку, аудиту та економічного аналізу доходів, витрат та фінансових результатів діяльності.....	19
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ДОХОДІВ, ВИТРАТ І ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПП «ІВА-ТРАНС»	
2.1. Організація обліку доходів і витрат діяльності автотранспортного підприємства.....	24
2.2. Методичні особливості формування фінансових результатів у системі обліку та звітності.....	28
2.3. Аудит доходів, витрат та фінансових результатів діяльності автогосподарства: організація та методика проведення.....	32
РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДОХОДІВ, ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПП «ІВА-ТРАНС»	
3.1. Аналіз динаміки і структури доходів, витрат та фінансових результатів діяльності транспортного підприємства.....	38
3.2. Факторний аналіз показників рентабельності діяльності підприємства.....	43
3.3. Шляхи підвищення прибутковості діяльності автотранспортного підприємства.....	50
ВИСНОВКИ.....	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	57
ДОДАТКИ.....	60

ВСТУП

Актуальність теми. Діяльності транспортних підприємств в Україні займає важливу ланку у автотранспортних перевезеннях. Відповідно для того, щоб підприємство було фінансово стійким, потрібно чітко розподіляти витрати, доходи і та узагальнювати на фінансових результатів, які показують чи є прибутковим або збитковим.

Економічне трактування сутності доходів, витрат та фінансових результатів на транспортних підприємствах розглядається предметом різних дискусій серед різних авторів: Бутинець Ф.Ф, Грузінов В.П, Загородній А, Загородній А. Г, Пушкар С.М, Турило А.М, Кравчук Ю.Б, Турило А.А, Іфтемічук В.С, Ананькіна Є.А, Данілочкіна Н.Г. та інші. Відповідно класифікація витрат. доходів та фінансових результатів найбільше цікавить користувачів, адже від цього залежить результат на кінець періоду. Відповідно основною проблематикою на підприємстві залишаються чіткий облік доходів, витрат та фінансових результатів і ефективний вихід із економічної кризи.

Об'єктом дослідження є процес розкриття інформації про витрати, доходи та фінансового результату у автотранспортних підприємствах.

Предметом дослідження є цілісність теоретичних, організаційно-методичних особливостей обліку, аудиту і аналізу доходів, витрат та фінансових результатів.

Метою роботи є обґрунтувати теоретичні положення і навести шляхи збільшення прибутковості автотранспортного підприємства.

Відповідно для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні **завдання**:

- вивчити економічну сутність доходів, витрат та фінансових результатів;
- особливості класифікації доходів, витрат та фінансових результатів з метою їх обліку, аудиту та аналізу;
- вивчити нормативно-правове забезпечення обліку, аудиту та економічного аналізу доходів, витрат та фінансових результатів діяльності;

- описати організацію обліку доходів і витрат діяльності ПП «Іва-Транс»;
- визначити методичні особливості формування фінансових результатів у системі обліку та звітності;
- здійснити організацію і методику проведення аудиту доходів, витрат та фінансових результатів діяльності автогосподарства;
- проаналізувати динаміку і структури доходів, витрат та фінансових результатів діяльності ПП «Іва-Транс»;
- провести факторний аналіз показників рентабельності діяльності ПП «Іва-Транс»;
- показати шляхи підвищення прибутковості діяльності автотранспортного підприємства.

Під час написання дипломної роботи були використані наступні методи: аналізу, порівняння, наукового дослідження, елімінування, дедукція, синтез, спостереження.

Практичне значення одержаних результатів. У результатів дослідження практичної діяльності ПП «Іва-Транс» пропозиціями є збільшення фінансового результату (прибутку), а саме застосування нового автотранспорту, розвиток на нових ринках і застосування ефективної маркетингової політики на підприємстві.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДОХОДІВ, ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Економічна сутність доходів, витрат та фінансових результатів

Економічна суть пояснення доходів, витрат та фінансових результатів полягає в важливому науковому питанні. Ці категорії, ще є центром уваги вчених у галузі філософії, економічної теорії та мікроекономіки, макроекономіки, фінансів, управління, бухгалтерського обліку та містить багато суперечностей, що визначає актуальність їх дослідження.

На поточному етапі дослідження доходу, витрати та фінансового результату, основна увага приділяється поглибленню формування теорії, методології, розподілу та використання доходу і витрат на рівні підприємства.

Економічне визначення сутності «доходу» розглядається предметом різних дискусій серед різних авторів (див. табл. 1.1). Адже вони по різному розглядають і трактують сутність визначення доходу.

Таблиця 1.1

Економічне визначення сутності доходу

Автор	Визначення
Бутинець Ф.Ф. [1, с. 324]	Він вбачає, що дохід отримується за рахунок грошових надходжень, а саме від реалізації і продажу продукції і товарів, робіт.
Грузінов В.П. [2, с.340]	Автор вважає, що складовими для доходу слугують основні засоби, від отримання виручки від реалізації продукції і позареалізаційних операцій.
Вознюк Г. [3, с.363]	Він розглядає, що дохід має дорівнювати заробітній платі в прибутку на підприємстві.
Іфтемичук В.С. [4, с.149]	Автор вважає, що дохід – це грошові та інші надходження, що поступають на підприємство постійно.
Башнянин Г.І. [4, с.149]	Башнянин вбачає, що дохід є виручка від реалізації продукції.
Загородній А. [3, с.363]	Розглядає дохід – це матеріальні і грошові цінності, що отримуються від різних послуг.

Подорянчук О.А. [5, с. 8]	Дохід є джерелом формування прибутку, що в майбутньому призведе до збільшення власного капіталу.
------------------------------	--

Згідно Закону України від 16.07.1999 р. № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» дохід – це збільшення економічних вигод у вигляді збільшення активів або зменшення зобов’язань, яке призводить до зростання власного капіталу [6].

П(С)БО 15 «Дохід» методологічно трактує, що дохід визнається під час збільшення активу або зменшення зобов’язання, що зумовлює зростання власного капіталу, за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена [7].

Отже, можна зробити висновок, що дохід по різному розглядається авторами, але можна ототожнити те, що вони мають і спільні характеристики «прибуток». Прибуток виступає позитивним чинником, що дає можливість підприємству розширювати і реалізовувати більше продукції, але для того, щоб отримувати доходи потрібно зменшувати активи і збільшувати зобов’язання, тобто витрати.

Тлумачення «витрат» має також свої різні визначення, але їх можна поділити на дві групи: трактування сутності витрат з точки зору бухгалтерського обліку і економічної теорії, які відрізняються один від одного (див. табл. 1.2), а також поєднує час, коли сталися витрати і мету отримання інформації про них. Визначення економічного погляду більш повно розкриває фактичний і економічний зміст цієї категорії і має його обліково-економічні наслідки витрат після закінчення виробничого циклу.

Таблиця 1.2

Визначення економічної сутності витрат

Автори	Визначення
Трактування сутності витрат з точки зору бухгалтерського обліку	
П(С)БО 16 «Витрати» [8]	Витрати відображаються в бухгалтерському обліку одночасно зі зменшенням активів або збільшенням зобов’язань; витратами звітного періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов’язань, що

	призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені.
ПКУ від 02.12.2010 № 2755-VI [9]	Витрати – це сума будь-яких витрат платника податку у грошовій, матеріальній або нематеріальних формах, здійснюваних для провадження господарської діяльності платника податку, в результаті яких відбувається зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, внаслідок чого відбувається зменшення власного капіталу (крім змін капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власником).
ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV [6]	Витрати – це зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками).
Трактування сутності витрат із точки зору економічної теорії	
Ананькіна Є.А, Данілочкіна Н.Г. [10, с. 15]	Витрати відображають вартість ресурсів, що використовуються в процесі діяльності підприємства з виробництва продукції, виконання робіт і здійснення послуг.
Осовська Г.В, Юшкевич О.О, Завадський Й.С. [11, с. 43]	Витрати формуються в процесі використання ресурсів під час здійснення певної його діяльності. Вони мають цільову спрямованість. Витрати підприємства визначаються як сума зменшення вартості активів або зменшення власного капіталу (збиток).
Турило А.М, Кравчук Ю.Б, Турило А.А. [12, с. 32]	Витрати – це вартісне вираження абсолютної величини спожитих ресурсів, необхідних для здійснення ним поставленої мети.
Селиванов В.Н, Воронова Л.К [13, с. 147]	Витрати на виробництво продукції складаються з видатків, пов'язаних із використанням у процесі виробництва продукції (робіт, послуг) природних ресурсів, сировини, матеріалів, палива, енергії, основних фондів, нематеріальних активів, трудових ресурсів, а також інших видатків на її виробництво.

Аналізуючи вище наведені пояснення економічної сутності витрат, стає зрозумілим, що дослідникам у галузі бухгалтерського обліку найбільше дає визначення П(С)БО 16 «Витрати». Відповідно до П(С)БО 16 «Витрати»

витрати звітнього періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені [8].

Отже, можна зробити висновок, що вивчення витрат із сутності бухгалтерського обліку і економічної теорії показує нам, які будуть наслідки після вибуття грошовитих коштів для того, щоб потім отримати на кінець кварталу скласти фінансовий результат.

Відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» величина фінансового результату будь-якого виду господарської діяльності підприємства (операційної, інвестиційної, фінансової, звичайної, надзвичайної) визначається як різниця між сумою доходів та пов'язаною з нею величиною витрат відповідного виду діяльності підприємства. Тобто, фінансовий результат господарської діяльності (чистий прибуток або збиток) розраховується як різниця доходів та витрат від усіх видів діяльності підприємства, що зменшена на суму нарахованих податків на прибуток.

Підходи до визначення економічної сутності «фінансові результати» має свої різні характеристики і різне бачення вітчизняних і зарубіжних авторів (див. табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Визначення економічної сутності фінансових результатів

Автори	Визначення
Пушкар С.М. [14]	Прибуток або збиток, отриманий в результаті господарської діяльності.
Бутинець Ф.Ф. [1]	Співставлення доходів та витрат підприємства відображених у звіті. Прибуток або збиток організації.
Загородній А. Г. [15, с. 510]	Різниця між доходами та витратами підприємства чи його окремого підрозділу за певний час. Приріст чи зменшення вартості власного капіталу підприємства внаслідок діяльності у звітному періоді.
Луговий В. А. [16]	Балансовий прибуток (або збиток) підприємства, який складається із доходу (витрат) від реалізації готової

	продукції (робіт, послуг), доходу (витрат) від інших реалізацій і сум позареалізаційних доходів (витрат).
--	---

Сучасна міжнародна практика із бухгалтерського обліку в основному виділяє три основні аспекти і методи пояснення сутності фінансових результатів суб'єктів господарювання:

- відповідно до різниці між вартістю чистих активів підприємства протягом звітного циклу або кварталу є фінансовим результатом. Крім того, ці чисті активи підприємства дорівнюють різниці між загальною вартістю майна та його загальним боргом і додатковими внесками капіталу учасників;
- згідно якого фінансовий результат підприємства дорівнює різницю між величиною витрат і доходів протягом звітного циклу;
- фінансові результати завжди виступають і визначається шляхом порівняння власного капіталу на початок та на кінець звітного періоду.

Можна зробити висновок, що доходи, витрати і фінансовий результат трактування подається своїми спільними рисами. Трактування показує лише поверхнєве ґрунтування, але для кращого розуміння в бухгалтерському обліку потрібно класифікувати.

1.2. Класифікація доходів, витрат та фінансових результатів з метою їх обліку, аудиту та аналізу

Будь-яке підприємство неможлива діяльність, без чіткої класифікації доходів, витрат і фінансових результатів. Відповідно доходи відображаються в обліку згідно НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» витрат поділяється на види .

- витрати від основної діяльності;
- витрати від фінансової діяльності;
- витрати від інвестиційної діяльності.

Операційна діяльність – це основна частка на підприємстві, тобто яка пов'язана із реалізацією і виробництвом даної продукції, що становить головний дохід для суб'єкта господарювання.

Фінансова діяльність – це складова різних форм і методів, для того щоб покращити фінансово-господарський стан і досягти поставлених цілей на підприємстві.

Інвестиційна діяльність – це вкладання коштів, для майбутнього підвищення потенціалу підприємства. Класифікація витрат за видами її діяльності дає можливість зачепити усі операції на підприємстві (див. рис. 1.1).

Рис. 1.1. Класифікація витрат за видами її діяльності

Отже, можна зробити висновок, що класифікація витрат дає ефективно керувати і вести облік витрат, щоб досягати поставленої мети.

Відповідно до М(С)БО 18 дохід – це валове надходження економічних вигод протягом періоду, що виникає в ході звичайної діяльності суб’єкта

господарювання, коли власний капітал зростає в результаті цього надходження, а не в результаті внесків учасників капіталу [17]. Для того, щоб визначити момент надходження доходу потрібно знати, а звідки виник, тобто його економічний зміст господарської операції, внаслідок якого отримується дохід.

Відповідно до П(С)БО 15 «Дохід» визнаються і класифікується такі групи:

- дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – це загальний дохід, що повертається із проданих товарів, а також від непрямих податків;
- чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) визначається вирахування із реалізації товарів, послуг і наданих знижок, а також із зборів і податків;
- інші операційні доходи вираховуються із реалізації продукції, необоротних активів, дохід від роялті, відсотків і залишків коштів на поточних рахунках в банках, дохід від операційної оренди активів та інші;
- фінансові доходи до них відносяться відсотки, дивіденди та інші доходи від отриманих фінансових інвестицій;
- інші доходи [7].

Доходи відповідно класифікуються за видами діяльності, тобто із звідки виникають (див. табл. 1.4).

Таблиця 1.4

Класифікація доходів за видами діяльності

Вид діяльності	Класифікація
Основна діяльність	Дохід від реалізації: товарів, готової продукції, робіт і послуг.
Інша операційна	Інший операційний дохід: одержані від пені, неустойки і штрафів; відшкодування раніше списаних активів, списання кредиторської заборгованості і купівлі-продажу іноземної валюти.

Фінансова діяльність	Дохід від участі в капіталі: доходи в асоційовані, дочірні підприємства; дивіденди і відсотки одержані.
Інвестиційна діяльність	Інші доходи: реалізації фінансових інвестицій, безоплатно отриманих активів, від відновлення корисності активів, зміна вартості фінансових інструментів [19].

Класифікація доходів за видами діяльності показує, що для суб'єкта господарювання є прибутком, який отриманий від реалізації готової продукції, напівфабрикатів, товарів, отримання активів. Фінансовий результат показує чи відбувається збільшення прибутку, чи відбувається зменшення тобто збиток.

Відповідно до Плану Рахунків класифікуються фінансові результати так:

- фінансові результати від операційної діяльності;
- фінансові результати від фінансової діяльності;
- фінансові результати від іншої діяльності [20].

Відповідно фінансові результати на підприємствах класифікуються за видами (за способом використання за відповідністю, періодом формування та інші), що наведені у (див. табл. 1.5).

Таблиця 1.5

Класифікація фінансових результатів за видами

Класифікація	Види
За періодом формування	Майбутній, минулий і звітний.
Залежність від змісту	Бухгалтерський, податковий, економічний.
За відповідність	Плановий, надлишковий, недоотриманий.
За джерелами формування	Від ціни, від реалізації і від володіння активами.
За характером використання	Розподілений і накопичений.
За методикою розрахунку прибутку	Маржинальні, валові, сукупні, чисті і загальні.
Для цілей управління	Вертикальне і горизонтальне групування.

Класифікація фінансових результатів, доходів і витрат допомагає підприємствам чітко здійснювати облік і задовольняти усіх користувачів. Тобто

надавати ту інформацію за тим видом діяльності, яка їх цікавить. Відповідно для чіткої класифікації потрібно дотримуватися нормативно-правової бази, для того, щоб вести бухгалтерський облік і подавати первинні документи у зазначений термін.

1.3. Нормативно-правове забезпечення обліку, аудиту та економічного аналізу доходів, витрат та фінансових результатів діяльності

Сучасне нормативно-правове забезпечення доходів, витрат та фінансових результатів представляє собою багаторівневу систему, що відбувається на етапі формування в Україні (див. рис. 1.2). Відповідно багаторівнева система залежить від нормативної бази, статусу підприємства, методики і організації.

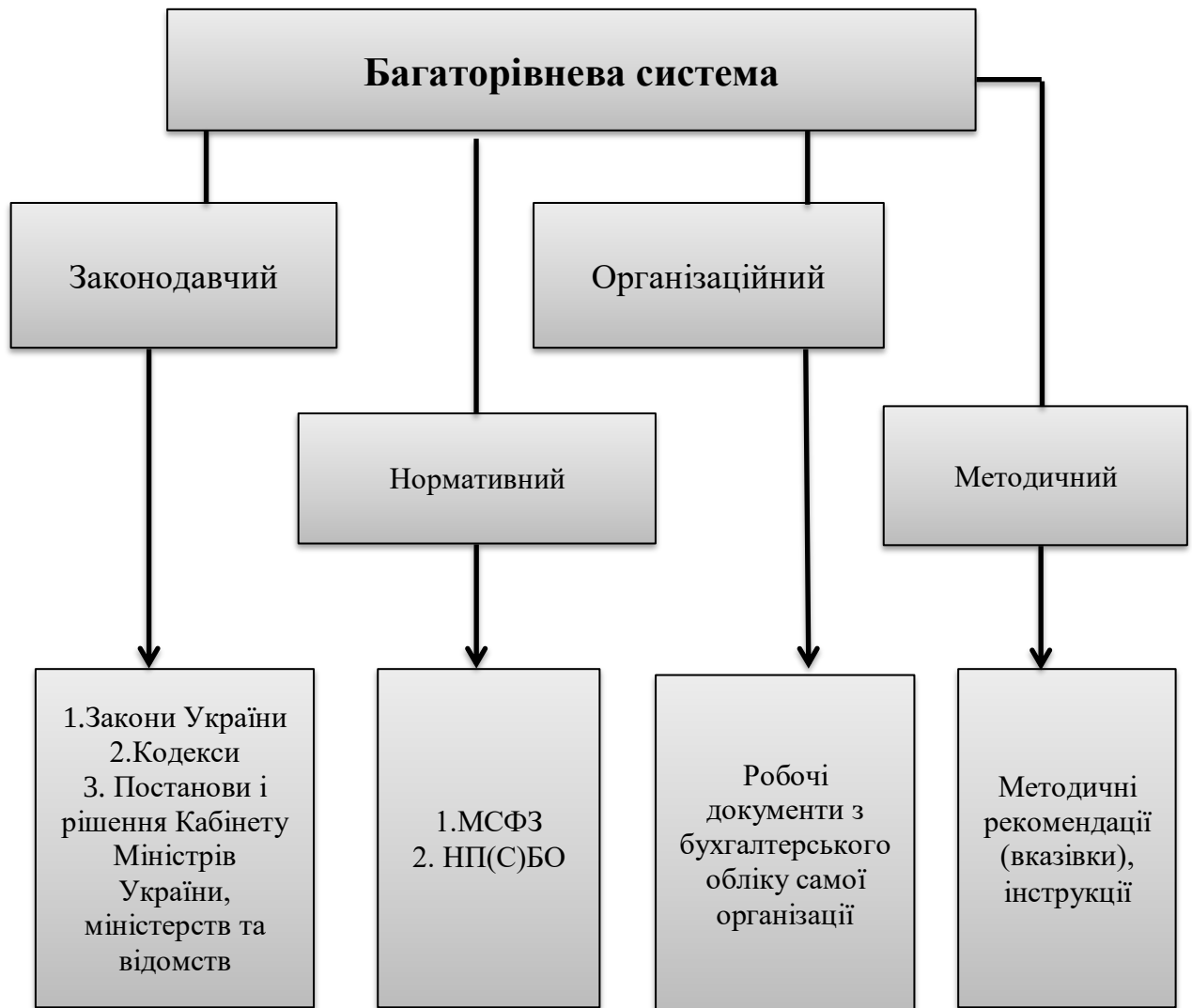

Рис. 1.2. Багаторівнева система нормативно-правового забезпечення доходів, витрат та фінансових результатів

Отже, вона відповідно складається із таких рівнів:

1. Законодавчий рівень визначається сутність бухгалтерського обліку, завдання, основні поняття, методика доходів, витрат і фінансових результатів, організація бухгалтерського обліку;

2 . Нормативний рівень він передбачає дотримання основних правил, які утворюють повну і достовірну інформацію про витрати, доходи і фінансовий результат та подання інформації, яку відображають у фінансовій звітності;

3. Методичний рівень на цьому рівні передбачаються вказівки і рекомендації для того, щоб показати їх в обліку;

4. Організаційний рівень він передбачає використання інструкцій, а також визначити та застосовувати правила раціональної організації бухгалтерського обліку із використання форм та методів ведення обліку, що відображають конкретні умови її організаційної діяльності.

В Україні спостерігається застосування і поділ нормативної бази за рівнями, які мають і схожість із багаторівневою системою. Рівні нормативно-правової бази у вітчизняній практиці наводяться на (див. рис. 1.3).

Рис. 1.3. Рівні нормативно-правової бази в Україні

Основним законодавчим документом, який регулює ведення бухгалтерського обліку в Україні є Закон України «Про бухгалтерський облік

та фінансову звітність в Україні», ухвалений Верховною Радою України від 16.07.1999 р. № 996-XIV, зі змінами та доповненнями [6]. Закон регулює, що всі зобов'язані суб'єкти господарювання вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність, визначити основні документи бухгалтерського обліку та реєстри бухгалтерського обліку та встановлювати загальні вимоги до фінансової звітності, принципи бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, що застосовуються і достовірно відображати в бухгалтерському обліку та звітності інформацію про доходи, витрати та фінансові результати. Відповідно також встановлено перелік підприємств, які мають подати звітність (консолідовану, статистичну) і складати за МСФЗ.

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) є ефективним інструментом зрозумілості та прозорості інформації, які формують відповідні фундамент визначення доходів і витрат та фінансових результатів, здійснення оцінки активів і зобов'язань, що дозволяє достовірно розуміти та оцінювати майбутні ризики підприємства, а також порівнювати ефективність господарювання з метою релевантної оцінки майбутнього потенціалу та розробки відповідних управлінських рішень.

Для фінансового результату основним нормативним документом виступає Звіт про фінансові результати є НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [18]. Н(С)БО 1 визначаються склад, мета і принципи складання фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів.

Загальні вимоги до розкриття його статей наведено в Методичних рекомендаціях щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 28 березня 2013 року № 433 [22].

Для доходів і витрат в бухгалтерському обліку використовують П(С)БО 15 «Дохід» та П(С)БО 16 «Витрати» [7, 8]. Відповідно ці положення (стандарти) визначають методологічні засади формування в обліку інформації про доходи і витрати підприємства та її розкриття у фінансовій звітності. Зокрема, у П(С)БО наводяться умови оцінки та визнання доходів і витрат. Така інформація надає

користувачам фінансової звітності порівнювати, оцінювати та прогнозувати доходи і витрати, досліджувати його платоспроможність, прибутковість і збитковість, а також здійснювати аналіз фінансових результатів в динаміці та виявляти причини їх відхилення.

Для того, щоб визначити інформацію про доходи у зарубіжній практиці використовують М(С)БО 18 «Дохід», а у вітчизняному обліку – П(С)БО 15 «Дохід».

План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом МФУ № 1591 від 09.12.2011 р. [20]. Ним забезпечується однаковість відображення господарських операцій, облікової інформації яка необхідна для визначення фінансового результату діяльності підприємства, складання фінансової звітності та проведення економічного аналізу. Для обліку доходів, витрат та результатів діяльності Планом рахунків бухгалтерського обліку передбачені рахунки класу 7 «Доходи і результати діяльності», класу 8 «Витрати за елементами» та класу 9 «Витрати діяльності».

До Плану Рахунків призначена Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом МФУ № 291 від 30.11.1999 р. (зі змінами, внесеними наказом Мінфіну від 26.09.2011 р. № 1204) [19]. В Інструкції подано коротку характеристику кожного синтетичного рахунка і його субрахунків, розглянуто їхню структуру, сутність наведено чітке розміщення в обліку найбільш типових господарських операцій.

У Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку зазначено, що рахунки класу 7 призначені для узагальнення інформації про доходи від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства; рахунки класу 8 є транзитними і використовуються для одержання інформації про витрати підприємства протягом звітного періоду, а рахунки 9 класу застосовуються для того ,щоб відобразити витрат операційної, інвестиційної, фінансової діяльності і ліквідацію їх наслідків.

Отже, нормативно-правове забезпечення в зарубіжних країнах і в Україні багатогранне, адже застосовуються достатньо значною кількістю законів постанов, положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, що дає чітко вести облік доходів, витрат і фінансових результатів.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ДОХОДІВ, ВИТРАТ І ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПП «ІВА-ТРАНС»

2.1. Організація обліку доходів і витрат діяльності автотранспортного підприємства

Сучасна економіка створює лише найкращі передумови для використання облікової інформації і підвищення її ролі в прийнятті управлінських рішень. Відповідно лише добре організована бухгалтерська діяльність може здійснювати ефективну господарську діяльність підприємства. Бухгалтерія на підприємстві відіграє важливу роль у діяльності суб'єкта господарювання. Основною метою бухгалтерської служби є ведення бухгалтерського обліку відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

Згідно з цим законом бухгалтерський облік на підприємстві потрібно вести безперервно із дня його реєстрації до закриття відповідно в установленому порядку. Питання організації бухгалтерського обліку на підприємстві належать на керівника і головного бухгалтера.

Дослідження питань, пов'язаних з організаційно-методичними особливостями обліку та аудиту доходів, витрат і фінансових результатів підприємства проведено на прикладі фінансово-господарської діяльності приватного підприємства «Іва-Транс» (далі по тексті – ПП «Іва-Транс»), де є всі можливості висвітлення даної тематики з врахуванням специфіки галузі автотранспорту.

Приватне підприємство «Іва-Транс» засноване у 19 жовтня 2004 році, яке розташоване у місті Івано-Франківськ, вулиця Національної Гвардії, будинок 16А, квартира 11. Розмір статутного капіталу на 2021 рік складає в сумі 4000000 грн.

Відповідно ПП «Іва-Транс» є юридичною особою, приватної форми власності, що діє відповідно до положень Господарського Кодексу, Податкового Кодексу, Цивільного Кодексу, а також інших нормативно-правових актів України.

Основним завданням діяльності підприємства є надання автотранспортних послуг із вантажних і пасажирських перевезень в межах Івано-Франківської області.

Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну у ПП «Іва-Транс» несуть керівник підприємства і головний бухгалтер. Склад працівників ПП «Іва-Транс» наводиться у (див. рис. 2.1).

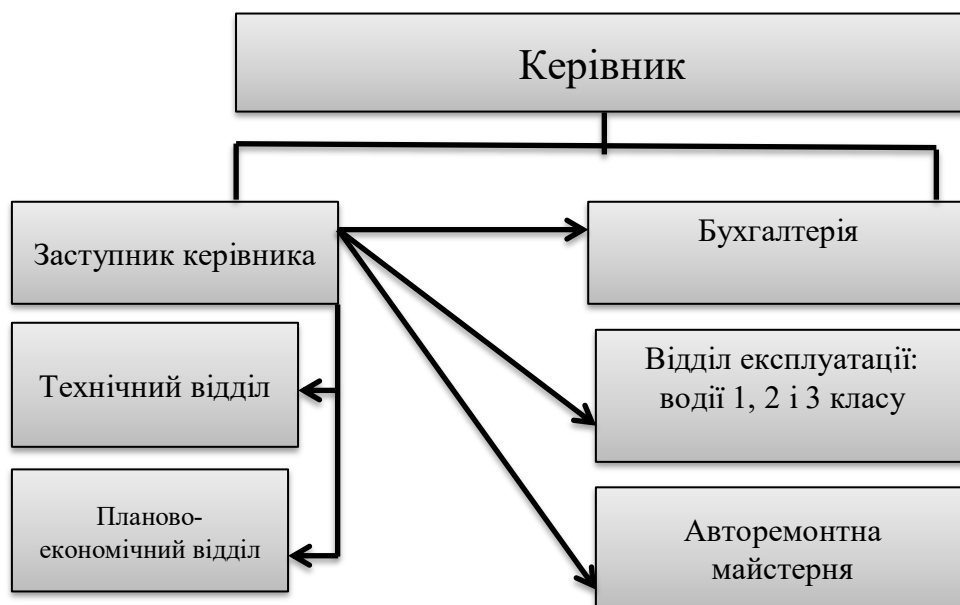

Рис. 2.1. Склад працівників приватного підприємства «Іва-Транс»

Бухгалтерія у ПП «Іва-Транс» веде чіткий облік для того, щоб забезпечити користувачів повною і достовірною інформацією про фінансовий стан і результат діяльності підприємства. Відповідно на підприємстві керівником бухгалтерської служби є головним бухгалтером, який у своєму підпорядкуванні має 3 бухгалтерів.

На підприємстві застосовується спрощена форма обліку. Вона передбачає узагальнення інформації про господарські операції. Господарські операції відображаються у регістрах бухгалтерського обліку, які затверджені Методичними рекомендаціями № 422.

Підсумкові записи з відомостей переносяться в оборотно-сальдову відомість, яка використовується для узагальнення даних регістрів бухгалтерського обліку за кожним рахунком бухгалтерського обліку.

Важливу роль в організації бухгалтерського обліку має правильно обрана і складена облікова політика підприємства, яка оформляється складається із наказу про облікову політику та організації бухгалтерського обліку. Наказ про облікову політику на підприємстві розробляє головний бухгалтер і організацію, яку затверджує керівник ПП «Іва-Транс». Організація бухгалтерського обліку доходів і витрат у ПП «Іва-Транс» здійснюється відповідно до П(С)БО 16 «Витрати» і П(С)БО 15 «Дохід» [7, 8].

Облік доходів на підприємстві залежить від реалізації робіт і послуг, що ведуть відповідно із 7 класом «Доходи і результати діяльності» із використання синтетичних рахунків: 703 «Доходи від реалізації робіт і послуг» і на рахунку 719 «Інші доходи від операційної діяльності».

Рахунок 703 «Доходи від реалізації робіт і послуг» відповідно за кредитом показує збільшення, що отримані від реалізації робіт і послуг, за дебетом показує списання у фінансовий результат.

Рахунок 719 «Інші доходи від операційної діяльності» призначений для підсумування інформації про інші доходи (дооцінки інших необоротних активів (основних засобів). Відповідно за кредитом відбувається збільшення, а за дебетом списання на фінансовий результат. Типові кореспонденції по рахунках 70, 71 у ПП «Іва-Транс» наводяться у (див. табл. 2.1).

Отже, облік доходів у ПП «Іва-Транс» ведеться для чіткої організації надання від реалізації робіт і послуг і підсумування за синтетичними рахунками.

Таблиця 2.1

Типові кореспонденції рахунків з обліку доходів у ПП «Іва-Транс»

№ п/п	Зміст господарської операції	Д-т	К-т
1	Відображено дохід від реалізації наданих послуг	36	703 719
2	Відображено податкове зобов'язання	703 719	641
3	Списано доходи на фінансовий результат	703 719	791

Відповідно витрати потрібно вести правильно, для того, щоб була чітка організація обліку, управління і планування, калькулювання собівартості кожного виду перевезення й аналізу собівартості перевезення послуг і робіт. Облік витрат у ПП «Іва-Транс» ведеться відповідно із використання 9 класу «Витрати діяльності», а саме із використанням 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут» і 97 «Інші витрати».

Рахунок 90 «Собівартість реалізованих робіт і послуг» призначений для підсумування собівартості реалізованих робіт і послуг вантажних і пасажирських перевезень. Відповідно за кредитом відбувається відрахування на фінансові результати, а за дебетом відбувається збільшення.

Рахунок 92 «Адміністративні витрати» показує витрати на оплату праці адміністративного персоналу (керівника, головного бухгалтера та інших). Відповідно за дебетом відображається сума адміністративних витрат, а за кредитом списання на фінансові результати.

Рахунок 93 «Витрати на збут» відображається облік витрат із збутом. Відповідно за дебетом відбувається узагальнення витрат на збут, а за кредитом списуються у фінансові результати.

Рахунок 97 «Інші витрати» показує втрати від уцінки фінансових необоротних активів. За дебетом узагальнюються витрати від уцінки, а за кредитом відбувається списання на 79 рахунок.

Калькуляція на підприємстві фактичної собівартості перевезень на здійснюється з використанням позамовного методу. Позамовний метод обліку витрат і калькуляції передбачає окремий облік витрат для кожного з видів транспорту (робіт, послуг) з точки зору статей витрат. Відповідно за цим методом усі витрати відображаються на рахунку 23 «Виробництво».

Для обліку витрат використовуються накладні, акти на уцінку, порівняльні відомості на визначення результатів інвентаризації, розрахунки бухгалтерії. Отже, облік витрат на автотранспортному підприємстві ведеться правильно, доступно і зрозуміло для чіткої ведення бухгалтерського обліку на підприємстві.

Відповідно аналізуючи організацію обліку доходів і витрат у ПП «Іва-Транс» ведеться із використання методів, різних первинних документів для того, щоб мати на кінець місяця прибуток чи збиток.

2.2. Методичні особливості формування фінансових результатів у системі обліку та звітності

На сучасному етапі розвитку підприємства, фінансові результати діяльності виступають найважливішим показником, що цікавить усіх користувачів бухгалтерської інформації. Фінансові результати діяльності автотранспортних підприємств відображають ефективність у всіх видах його діяльності, складають основу економічного розвитку та зміцнюють фінансові відносини з партнерами.

У вітчизняній практиці фінансові результати для великих і середніх підприємств відображаються у «Звіті про фінансові результати», яка складається згідно НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [18].

Для малих підприємств фінансові результати відображається в «Спрощеній фінансовій звітності», що складається відповідно до методики, яка наведена у П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» [22].

Особливості формування у системі обліку і звітності є те, що протягом року фінансовий результат визначається в Звіті про фінансові результати, а в бухгалтерському обліку він відображається заключними записами по підсумку за звітний рік.

Облік фінансових результатів – прибутку та збитків – ведеться у бухгалтерії ПП «Іва-Транс» ведеться на фінансово-результативному рахунку 79 «Фінансові результати», який збирає всі витрати, доходи (прибутки та збитки) підприємства, які групуються в аналітичному обліку за характером прибутку та збитків. Відповідно за кредитом відбувається закриття доходів, а за дебетом відбувається закриття витрат, які в кінцевому групуванні показують прибуток чи збиток.

Відповідно типовими кореспонденціями закриття фінансових результатів у ПП «Іва-Транс» наведені в (див. табл. 2.2).

Таблиця 2.2

**Типові кореспонденції рахунків з обліку фінансових результатів
у ПП «Іва-Транс»**

№ п/п	Зміст господарської операції	К-т	Д-т
1	Списано собівартість реалізованих робіт і послуг, адміністративних витрат, витрат на збут, інші витрати на фінансовий результат	791	903 92 93 97
2	Списано дохід від реалізації робіт і послуг, інший операційний дохід на фінансовий результат	703 719	791
3	Списано податок на прибуток на фінансовий результат	79	98
4	Списано нерозподілений прибуток на фінансовий результат	79	441
5	Списано збиток на фінансовий результат	442	79

Методичні особливості фінансових результатів є те, що вони на кінець періоду можуть мати різні проводки. Наприклад:

- Д-т 79 К-т 441 він показує, що підприємство збільшило свій нерозподілений прибуток. Тобто його можна у майбутньому використати для виплати дивідендів, формування резервного капіталу, збільшення статутного капіталу;
- Д-т 442 К-т 79 він показує, що підприємство є збитковим. Для того, щоб покрити збиток потрібно покрити за рахунок нерозподіленого капіталу і резервного.

Отже, відповідно формується фінансовий результат, який за дебетом відображається усі витрати, а за кредитом відбувається узагальнення по доходах. Методичні особливості (див. рис. 2.2) наводиться чіткий облік узагальнення фінансових результатів у ПП «Іва-Транс».

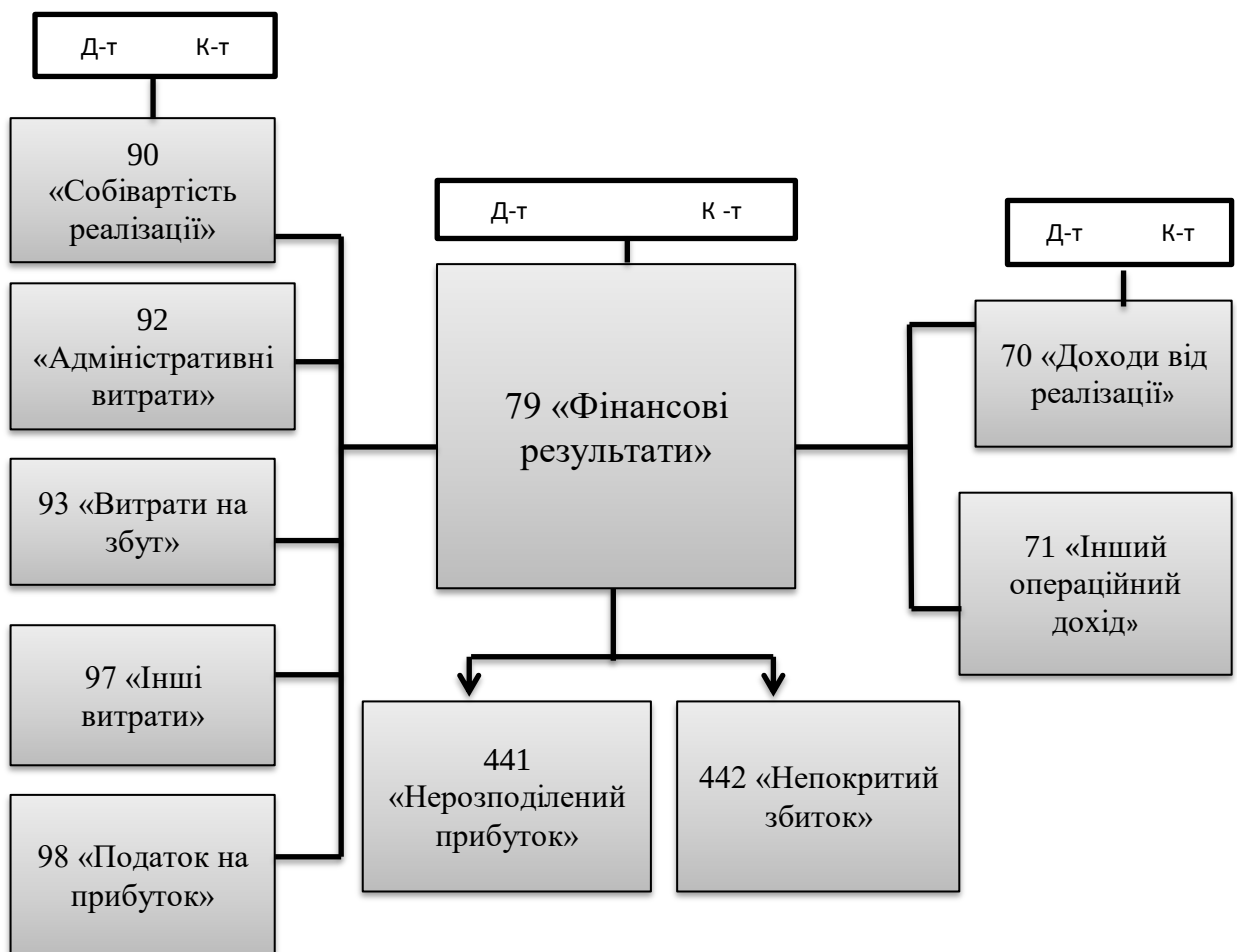

Рис. 2.2. Методичні особливості формування фінансових результатів у ПП «Іва-Транс»

Отже, методологічні особливості фінансових результатів формується на основі доходів і витрат, які відповідно переносяться у форму № 2-м «Звіт про фінансові результати» [21] автотранспортного підприємства.

Відповідно звітність має бути доречною, щоб оцінити і вплинути ризики і можливостей, властивих підприємству, незалежно від суттєвості результатів, досягнутих підприємством за звітний період. Також має бути достовірною, щоб уникнути суттєвих помилок та упередженості, і користувачі можуть покластися на неї тією мірою, якою вона відображає або, як очікується, буде відображати дійсний стан справ.

У ПП «Іва-Транс» звітність про фінансові результати складається для того, щоб оцінити чи виникає прибуток або збиток на кінець звітного періоду. Відповідно тут відображається усі витрати і доходи і визначається фінансовий результат, які відображаються у відповідних статтях (додатки А, Б).

У статтях 2000, 2120, 2240 наводяться усі доходи від чистого доходу, який отриманий від надання реалізації робіт і послуг.

У статтях 2050, 2180, 2270 наводяться усі витрати, а саме:

- Адміністративні витрати;
- Витрати на збут;
- Собівартість реалізованих робіт і послуг;
- Інші витрати.

Відповідно за всіма витратами і доходами йде підсумування у статті 2290, які показують фінансовий результат до оподаткування. Також тут наводиться податок на прибуток, який стягується із прибутку ПП «Іва-Транс». Кінцевим результатом є визначення чистого прибутку (збитку). Отже, на автотранспортне підприємство є прибутковим у сумі 309,5 грн.

Фінансова звітність подається до органів Державної служби статистики України не пізніше ніж 28 числа наступного за звітним роком.

Методологічні особливості формування фінансових результатів є те, що вони формуються на ПП «Іва-Транс» із застосуванням синтетичного рахунку 79

«Фінансові результати». Відповідно облік доходів і витрати показують, чи є суб'єкт господарювання “прибутковим або збитковим” на кінець кожного звітного року, для подальшого прогнозування і розширення на нових ринках надання різних вантажних перевезень.

2.3. Аудит доходів, витрат та фінансових результатів діяльності автогосподарства: організація та методика проведення

Аудит – це незалежна перевірка даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності підприємства з метою встановлення незалежної аудиторської думки про достовірність даних і складання аудиторських висновків і звіту.

Внаслідок проведених досліджень діяльності ПП встановлено, що аудит не проводиться у зв'язку з дорогою вартісною ціною. Проте, враховуючи специфіку діяльності АТП, аудит повинен здійснюватися у наступній послідовності.

Основною метою є проведення і підтвердження достовірності даних фінансових показників суб'єкта господарювання та надавати впевненість у правдивості і достовірності звітності зовнішнім і внутрішнім користувачам.

Завдання аудитора є надання аудиторських послуг, а саме:

- наданням аудиторських і неаудиторських послуг;
- висловлення незалежної професійної думки з питань фінансово господарського стану підприємства;
- визначення достовірності даних;
- виконання завдань впевненості сукупних робіт.

Об'єктом аудиторської перевірки виступає господарська діяльність.

Предметом виступає контроль, тобто кожна господарська операція, процес і явища.

Основними процедурами перевірки на підприємстві аудиторських послуг становлять свідчення. Відповідно свідченнями є: перевірка, спостереження,

опитування, підтвердження та інші. Вони дають змогу підтвердити кожен господарську операцію на підприємстві.

З позиції цілісного представлення аудиту доцільно виділяти такі етапи (див. табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Основні етапи проведення аудиту на підприємстві

Етап	Процедура
Підготовчий	Відбувається основні цілі і напрямки перевірки, складається план і програма
Проміжний	Поглиблюється оцінка системи обліку і контроль.
Основний	Відбувається фізична перевірка (документальне оформлення, стан активів і пасив підприємства, рахунків і фінансової звітності).
Заключний	Складається аудиторський висновок про достовірність відображення фінансової інформації на підприємстві.

Методика і організація проведення аудиту доходів, витрат та фінансових результатів є збір достатніх і прийнятних доказів для формування аудиторської думки щодо надійності, об'єктивності та законності у відображенні в бухгалтерського обліку та установити дотримання автотранспортним підприємством вимог П(С)БО 15 «Дохід» і П(С)БО 16 «Витрати» [7, 8].

Організація аудиту витрат діяльності автотранспортного підприємства є:

- 1) витрати на забезпечення оплати праці;
- 2) правильність документування операцій які пов'язані із визнанням витрат;
- 3) належне і чітке ведення регістрів синтетичного та аналітичного обліку;
- 4) організація збереження первинних документів на підприємстві;
- 5) достовірне відображення витрат у звіті.

Система аудиту витрат автотранспортного підприємстві систематизуємо за двома напрямками (див. рис. 2.4).

Рис. 2.4. Напрями аудиту витрат у процесі операційної діяльності у ПП «Іва-Транс»

Заходи посилення методики організації внутрішнього бухгалтерського контролю витрат:

1. Облік операцій у повному обсязі:
 - документи і записи в облікових регістрах щодо обсягів перевезень;
 - документи і записи в облікових регістрах щодо оцінки та руху запасів;
 - систематизація бухгалтерських документів відділу технічного контролю;

- формування щоденної документації по витрачання пального;
- порядок зберігання картотеки листків непрацездатності водіїв.

2. Своєчасна перевірка:

- оформлення первинних документів щодо витрат на поточні потреби перевезень;
- розрахунків транспортних тарифів на перевезення вантажів;
- нарахування та перерахування всіх податкових та обов'язкових платежів оформлення видаткових і прибуткових касових документів.

3. Оцінка вартості є дотримання принципу нарахування і відповідності доходів і витрат [23].

Отже, аудит витрат на автотранспортному підприємстві потрібно вести у двох напрямках (бухгалтерського і адміністративного контролів), що дасть нам вчасно виявляти порушення пов'язані з оцінкою витрат, перевіряти повноту і точність відображення витрат в первинних документах.

Проведення аудиту доходів встановлюється відповідність ведення обліку з П(С)БО 15 «Доходи» [7]:

- оцінка доходу в бухгалтерському обліку; коректність подання інформації про доходи у Примітках до фінансової звітності;
- формування кінцевого фінансового результату на рахунку 79 «Фінансові результати» та нерозподіленого прибутку на рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

Аудит доходів та фінансового результату звітного перевіряють на основі Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) для підтвердження достовірності його показників. Аудит фінансових результатів необхідно починати з порівняння даних Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), Оборотної відомості за синтетичними рахунками, Головної книги, реєстрів аналітичного обліку за рахунком 79 «Фінансові результати».

Завдання аудиторської перевірки доходів і фінансових результатів є:

- перевірка достовірності і правильності відображення доходів і фінансових результатів на рахунках бухгалтерського обліку;
- підтвердження законності та правильності визначення і відображення в звітності доходів і фінансових результатів відповідно до принципів бухгалтерського обліку;
- перевірка правильності накопичення та віднесення доходів на фінансові результати;
- перевірка правильності накопичення та віднесення доходів від реалізації робіт та послуг на результати основної діяльності;
- перевірка правильності розподілу чистого прибутку підприємства;
- виявлення відхилень фактичного використання прибутку від планових значень, їх причин та наслідків;
- перевірка правильності визначення належних до сплати в бюджет платежів та податків;
- правильність визначення фінансових результатів в бухгалтерська довідках і відображення у Звіті про фінансові результати.

Основними етапами проведення аудиторської перевірки фінансових результатів на автотранспортному підприємстві є:

Відбувається детальна ознайомлення із підприємством, яку здійснює діяльність. Здійснюється опитування працівників, спостереження за специфікою управління і обстеження.

Відбувається перевірка і оцінка ризику фінансових результатів. Тобто чи спостерігаються суттєві помилки або спотворення після підтвердження її достовірності або містить ті помилки коли насправді вони відсутні.

Відбувається на автотранспортному підприємстві складання плану аудиторської перевірки.

Відбувається збирання доказів які були виявленні під час перевірки господарських операцій.

Відбувається порівняння доходів і витрат від різних видів господарської діяльності, правильність визначення та обліку фінансових результатів за видами діяльності. Складається висновок, де подається усі помилки, які були виявлені чи викривлені [24].

Отже, аудит витрат, доходів та фінансових результатів для автотранспортних підприємств дає нам достовірно оцінити переваги і недоліки, що дає розробити заходи щодо підвищення показників фінансових результатів діяльності суб'єкта господарювання. Від правильного відображення доходів і витрат дає нам визначити чи підприємство є прибутковим, що у майбутньому дає можливість розширювати свій рівень на нових ринках і залучати нових інвесторів.

РОЗДІЛ 3

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДОХОДІВ, ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПП «ІВА-ТРАНС»

3.1. Аналіз динаміки і структури доходів, витрат та фінансових результатів діяльності транспортного підприємства

Аналіз – це комплексна оцінка результатів діяльності підприємства за різні роки, для того щоб виявити резерви і відхилення і надати свій висновок (шляхи збільшення витрат, доходів і фінансових результатів) керівнику підприємства.

Відповідно для ефективної діяльності підприємства, а саме планомірний розподіл і управління витратами, доходами і фінансовими результати виникає потреба аналізу. Тобто знати усі «плюси і мінуси» фінансового стану і господарської діяльності підприємства.

Аналіз динаміки і структури доходів, витрат та фінансових результатів у ПП «Іва-Транс» проводиться на основі Балансу № 1 «Фінансова звітність малого підприємства» і форми № 2 «Звіт про фінансові результати» (додатки А, Б).

Метою є визначення і аналіз динаміки, структури доходів. витрат та фінансових результатів у ПП «Іва-Транс», для того щоб побачити зміни у фінансово-господарській діяльності.

Основними завданнями аналізу доходів автотранспортного підприємства є вивчення визначення темпів росту і приросту вказаних величин та порівняння їх з базовим періодом, оцінка зміни доходів і виявлення її причин.

Для вирішення цих завдань складається аналітична таблиця, в якій наводяться величину доходів підприємства за п'ять років, порівняння доходів базисних і ланцюгових темпів росту доходів, що дає нам побачити чи підприємство зростає чи ні. Базисні темпи росту дає можливість порівняти усі показники доходів із першим показником доходів. Ланцюгові темпи росту дає порівняти усі показники доходів із кожним роком

Аналіз оцінки динаміки отриманих доходів у ПП «Іва-Транс» наводяться у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

**Оцінка динаміки доходів у ПП «Іва-Транс»
за 2016-2020 рр.**

Рік	Доходи підприємства в порівняльних цінах, тис. грн.	Темпи росту, %	
		Базисні	Ланцюгові
2016	4290,4	100,0%	100,0%
2017	4301,1	100,2%	100,2%
2018	5845,5	136,2%	135,9%
2019	7888,9	183,9%	135,0%
2020	8393,2	195,6%	106,4%

Аналізуючи базисні темпи росту доходів спостерігається, що із 2016 року базисні темпи росту зросли із 100 % до 195,6% ,що свідчить плинне зростання і підвищення прибутковості підприємства. Темпи росту ланцюгові показують, що відбувалася зростання і збільшення доходів до 2019 року із 2020 року бачимо спад. Основними чинниками спаду є економічні, а саме:

- пандемія і економічна криза відбулася за рахунок пандемії. Відбувалося закриття малих і середніх підприємств, скорочення чисельності працівників, неможливість виплати заробітної плати і сплати податків;

- зменшення валового капіталу та інші.

Для того, щоб збільшилися доходи потрібно збільшувати чисельність працівників, щоб поступово розширювати підприємство і закупляти новий автотранспорт. Налагодити маркетингову рекламу, для того, щоб клієнти бачили на ринку і користувалися нашими послугами.

Аналіз структури доходів підприємства дає нам чіткі відхилення в усіх показниках на підприємстві. Дохід від основної діяльності показує дохід від реалізації виконаних робіт і послуг за основним її видом діяльності. Дохід від

іншої операційної діяльності показує вибуття основних засобів, які були зношені протягом свого терміну. Інші доходи на автотранспортному підприємстві є дооцінка і уцінка основних засобів, а також необоротні активи. Дохід від діяльності підприємства сюди включаються усі доходи підприємства, шляхом підсумком на кінець періоду. Наочне відображення динаміки доходів у ПП «Іва-Транс» за 2016-2020 рр. наведено на рис. 3.1.

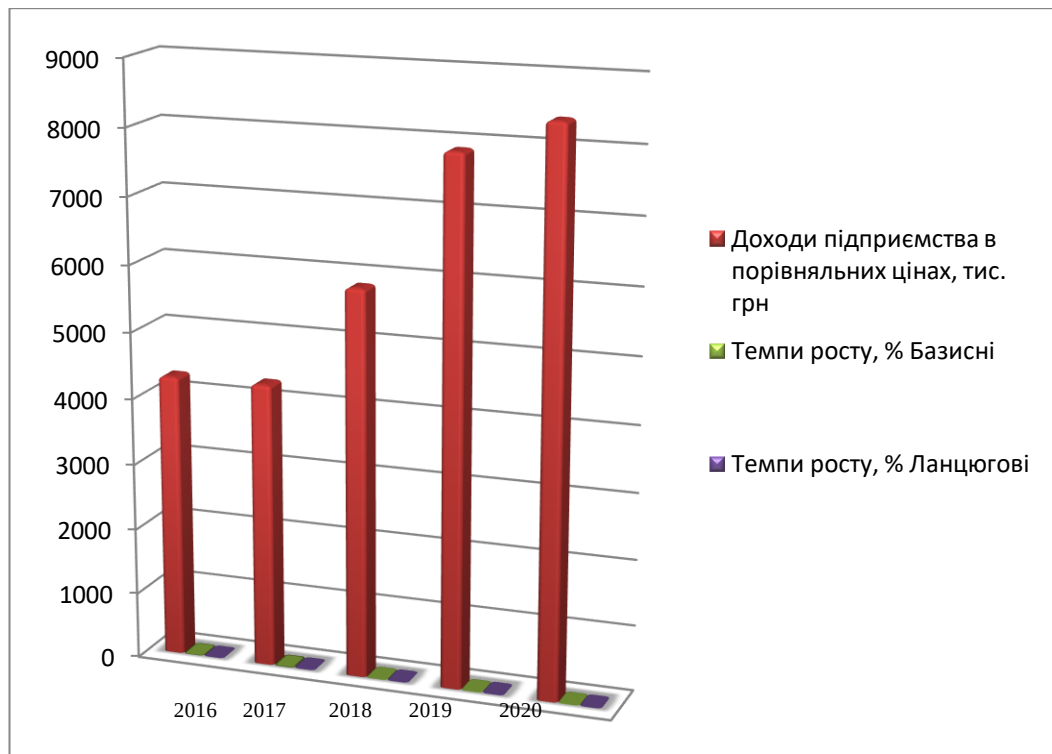

Рис. 3.1. Динаміка доходів у ПП «Іва-Транс» за 2016-2020 рр.

Відповідно аналіз структури доходів у ПП «Іва-Транс» наводиться у табл. 3.2.

Таблиця 3.2

**Аналіз структури доходів у ПП «Іва-Транс»
за 2019-2020 рр.**

Показники	Розмір, тис. грн.		Частка, %		Відхилення (+,-)	
	2020	2019	звітний	попер.	грн	%
Дохід від основної діяльності	8393,2	7888,9	80,1%	90,3%	504,3	10,2%
Дохід від іншої операційної діяльності	613,5	847,2	5,9%	9,7%	-233,7	-3,8%
Дохід від фінансової	0	0	0,0%	0,0%	0	0,0%

діяльності						
Дохід від інвестиційної діяльності	0	0	0,0%	0,0%	0	0,0%
Інші доходи	1477,7	0	14,1%	0,0%	1477,7	14,1%
Дохід від діяльності підприємства	10484,4	8736,1	100,0%	100,0%	1748,3	-

Аналізуючи структуру доходів на підприємстві, можна зробити висновок, що основну частку відповідно за показниками становить інші доходи у сумі 1477,7 грн, а у відсотковому значенні 14,1 %. Також спостерігається тенденція до спаду доходів від основної і операційної діяльності. Основними чинниками їхнього зниження є зменшення реалізації робіт і послуг, зношення автомобілів (причепів, напівпричепів і комплектуючих частин). Відповідно потрібно брати до уваги, а саме основні засоби потрібно перевіряти чи є справні, замінити шини та інші.

Отже, можна зробити висновок, що аналіз структури і динаміки ПП «Іва-Транс» показує, що відбувається поступове зростання доходу відповідно із кожним роком. Хоча спостерігається незначний спад у 2019 році через пандемію, але у 2021 році змогла реабілітуватися і пристосувати до умов сьогодення. Наочне відображення структури доходів у ПП «Іва-Транс» за 2019-2020 рр. наведено на рис. 3.2, 3.3.

Рис. 3.2. Структура доходів у ПП «Іва-Транс» за 2020 р.

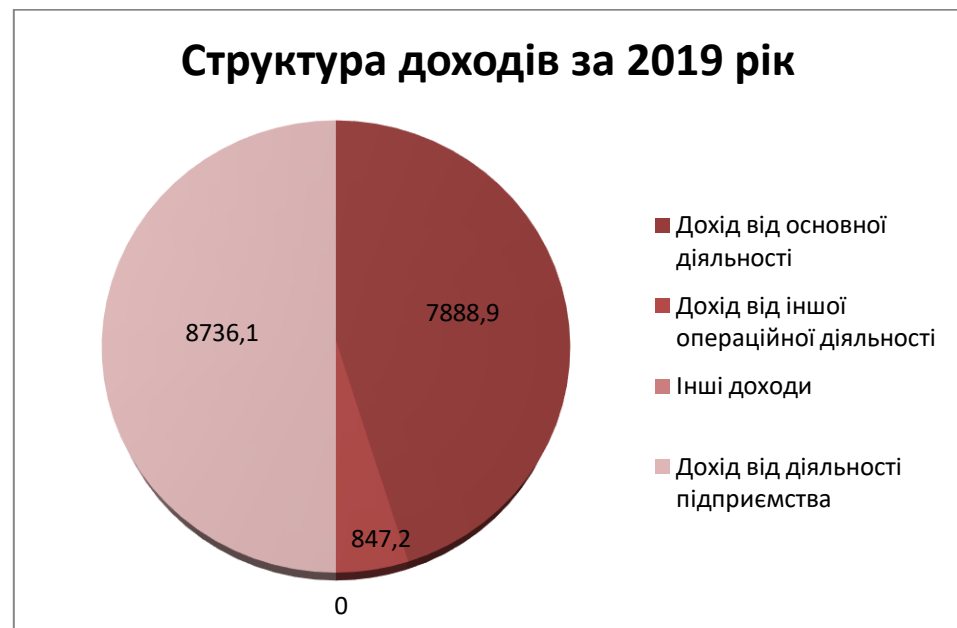

Рис. 3.3. Структура доходів у ПП «Іва-Транс» за 2019 р.

Аналіз витрат на підприємстві головним його складовим є виявлення використання виробничих ресурсів і шляхи підвищення продуктивності праці.

Відповідно аналіз витрат здійснюється за такими основними напрямками:

- аналіз структури і динаміки витрат та шляхи збільшення прибутку на підприємстві ;
- аналіз динаміки витрат за узагальненими показниками та факторів їх змін і пошук усунення факторів зростання витрат;
- аналіз собівартості продукції відповідно за статтями калькуляції;
- аналіз загальних факторів, що змінили собівартості за статтями;
- аналіз собівартості одиниці продукції з метою їх здешевлення (без зниження якісних параметрів) та підвищення конкурентоспроможності;
- виявлення резервів зниження собівартості продукції [25].

Отже, аналізуючи динаміку і структуру витрат на підприємстві головними складовими якого оцінка собівартості надання робіт і послуг.

Відповідно аналіз витрат і доходів кінцевим його результатом є аналіз фінансових результатів.

Аналіз фінансових результатів здійснюється із метою виявлення прибутку чи збитку підприємства. Тобто відбувається аналізування за складом і

структурою на підприємстві здійснюється за видами джерел формування прибутку, видами діяльності. В процесі розрахунків визначається питома вага (%) кожного виду отриманих прибутків, визначаються їх зміни і тенденції поведінки у ретроспективному періоді, а також обґрунтовуються причини, що їх зумовили.

Оцінка прибутку здійснюється шляхом порівняння планових показників із минулими. Відповідно на прибуток на кінець періоду впливають такі показники: собівартість і чистий дохід від реалізації продукції (товарів, послуг); адміністративні витрати і витрати на збут; податок на прибуток; інші операційні витрати та інші витрати; чистий прибуток чи збиток на кінець періоду; інші операційні доходи та інші доходи.

Отже, аналіз динаміки і структури доходів, витрат та фінансових результатів діяльності транспортного підприємства показує, що підприємство є прибутковим, що дає змогу збільшувати і зміцнювати свої позиції на ринках.

3.2. Факторний аналіз показників рентабельності діяльності підприємства

Факторний аналіз рентабельності діяльності ПП «Іва-Трас» є розкладання і передбачення вихідних формул розрахунку показника по всіх якісних і кількісних характеристиках інтенсифікації підприємства і підвищення ефективності господарської діяльності.

Відповідно аналіз впливу рентабельності виробництва – це порівняння планових показників минулого і звітного року. Аналіз впливу рентабельності виробництва у ПП «Іва-Транс» наводиться у табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Аналіз рентабельності виробництва у ПП «Іва-Транс» за 2019-2020 рр.

Показники	2019	2020	Відхилення
Виручка від реалізації продукції, тис. грн	7888,9	8393,2	504,3

Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	4513,7	4674,7	61
Прибуток, грн	3375,2	3718,5	343,3
Рентабельність виробництва, %	74,8%	79,5%	4,8%

Розрахунок рентабельності виробництва методом ланцюгових підстановок:

- за минулий рік: $3375,2 / 4513,7 = 74,8 \%$
- за звітний рік: $3718,5 / 4674,7 = 79,5 \%$

Визначаємо вплив факторів на зміну рентабельності методом ланцюгових підстановок:

За рахунок зміни прибутку: $(3718,5 / 4513,7) - 74,8 \% = 7,6 \%$

За рахунок зміни собівартості реалізації продукції: $79,5 \% - 3718,5 / 4513,7 = -2,8 \%$

Разом: $7,6\% + -2,8 \% = 4,8 \%$. Отже, за даними таблиці рентабельність автотранспортного підприємства збільшилася на 4,8 в.п. Це відбулося за рахунок: зміни суми прибутку 7,6 в.п. і зміни собівартості -2,8 в.п. Для покращення собівартості потрібно:

- впроваджувати сучасні технології на підприємстві, які посприяють мінімізації витрат, економії
- уникнення зайвих штрафів, неустойок, пені та стягнень і розробка ефективної реклами;
- ведення ефективної політики управління діяльністю підприємства.
- зосередження автогосподарства на високорентабельних роботах і послугах;
- підвищення грошової вартості наданих послуг шляхом впровадження нових технологій та покращення якості. Отже, аналіз рентабельності виробництва показує, що ПП «Іва-Транс» є прибутковим, що є позитивною тенденцією.

Наочне відображення рентабельності виробництва у ПП «Іва-Транс» за 2019-2020 рр. наведено на рис. 3.4.

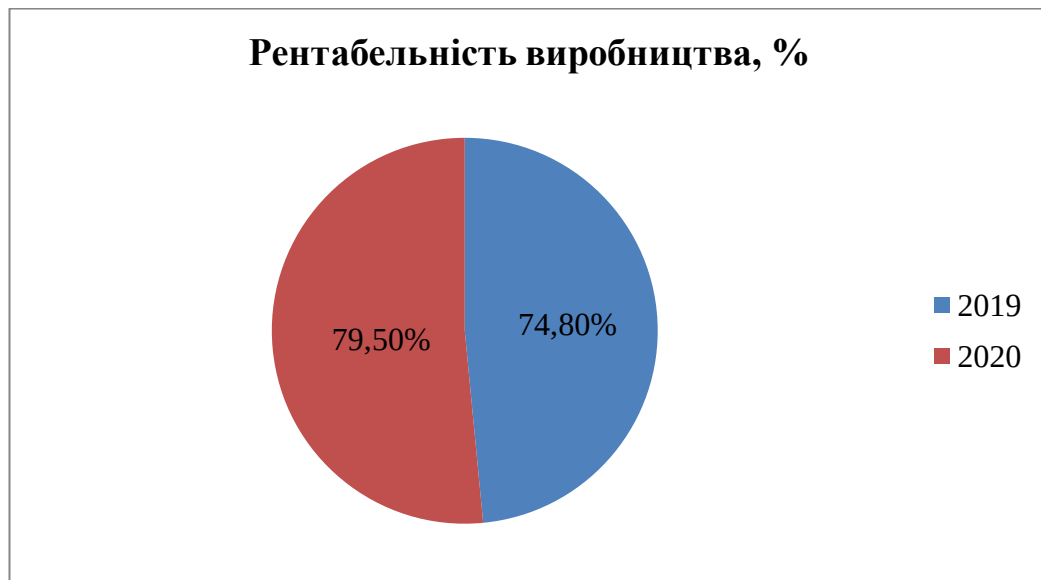

Рис. 3.4. Рентабельність виробництва у ПП «Іва-Транс» за 2019-2020 рр.

Аналіз рентабельності продажу – це показник розрахунку продажів на основну реалізованих товарів і послуг. Тобто характеризує скільки прибутку від продажів отримано із наданих послуг.

Отже, аналіз рентабельності продажу у ПП «Іва-Транс» наводиться у табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Аналіз рентабельності продажів у ПП «Іва-Транс» за 2019-2020 рр.

Показник	2019	2020	Відхилення + / –
Прибуток, тис. грн.	279,3	309,5	30,2
Виручка від реалізації продукції, тис.грн.	7888,9	8393,2	504,3
Рентабельність продажу, %	3,5%	3,7%	0,2%

Визначаємо вплив методом ланцюгових підстановок:

Розраховуємо рентабельність умовну: $309,5 / 7888,9 = 3,9 \%$

Розрахунок рентабельності продажу:

- за минулий рік: $279,3 / 7888,9 = 3,5 \%$
- за звітний рік: $309,5 / 8393,2 = 3,75$

Визначаємо вплив факторів на зміну рентабельності продажу методом ланцюгових підстановок:

Вплив зміни прибутку на рентабельність: $3,9 \% - 3,5 \% = 0,4 \%$

Вплив зміни виручки на рентабельність: $3,7 \% - 3,9 \% = -0,2 \%$

Разом: $0,4 \% + (-0,2 \%) = 0,2\%$

Отже, за даними аналізу таблиці ПП «Іва-Транс» ми бачимо, що збільшилася рентабельність продажу на 0,2 в.п. На неї вплинули такі фактори: зміни прибутку на рентабельність на 0,4 в.п і зміни виручки від реалізації на - 0,2 в.п. Відповідно резервом для підвищення рентабельності є виручка.

Для того, щоб збільшити виручку від реалізації потрібно стимулювати збутову системи підприємства. Тобто якщо ми будемо стимулювати збут, наприклад надавати різні знижки для клієнтів, щоб вони мали бажання використати надані знижки на наступний раз. Також здійснювати підвищувати сервіс із надання послуг (ремонт автомобільних частин, заправка паливом, здійснення посередницьких послуг із надання доставки товарів в різні точки області та інші).

Наочне відображення рентабельності продажу у ПП «Іва-Транс» за 2019-2020 рр. наведено на рис. 3.5.

Рис. 3.5. Рентабельність продажу у ПП «Іва-Транс» за 2019-2020 рр.

Аналіз рентабельності активів здійснюється шляхом застосування мультиплікатора або ще як його називають модель Дюпона.

Рентабельність активів – це ефективне використання активів підприємства, для отримання чистого прибутку на кінець періоду. Якщо на підприємстві показується високе значення активів, то означає, що відбувається високоліквідне використання активів. Відповідно якщо прибуток спостерігається малий то показує неефективне використання активів підприємства.

Відповідно мультиплікативний фактор аналізу рентабельності будується на 4 моделі:

- питома вага виручки, що припадає на собівартість робіт і послуг;
- питома вага оборотних активів у структурі активів підприємства;
- питома вага основних засобів і нематеріальних активів у структурі оборотних активів підприємства.

Отже, аналіз рентабельності активів ПП «Іва-Транс» відбувається на основі впливу мультиплікатора, що наводиться у табл. 3.5.

Таблиця 3.5

**Вплив факторів на мультиплікатор рентабельності активів
у ПП «Іва-Транс» за 2019-2020 рр.**

Показники	2019	2020	Відхилення + / –
Виручка від реалізації продукції, тис. грн.	7888,9	8393,2	+504,3
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	4513,7	4674,7	+161
Середньорічна вартість запасів, тис. грн.	850,3	666,8	-183,5
Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн	2939,7	3321,4	+381,7
Середньорічна вартість активів підприємства, тис. грн.	4081	4938,9	+857,9
Рентабельність активів, %	82,7%	75,3%	-7,4%

Розрахунок рентабельності активів:

- за минулий рік: $(7888,9 - 4513,7) / 4081 = 82,7\%$
- за звітний рік: $(8393,2 - 4674,7) / 4938,9 = 75,3\%$

Відхилення: $75,3\% - 82,7\% = -7,4\%$

Отже, рентабельність активів зменшилася на -7,4%.

Розрахунок вихідних даних:

Показник	2019	2020	Відхилення + / –
1.Виручка на 1 грн. собівартості, (X)	1,747	1,795	0,047
2.Питома вага оборотних активів у	0,720	0,672	-0,047
3.Питома вага запасів у структурі оборотних активів підприємства, (Z)	0,289	0,200	-0,088
4.Оборотність запасів підприємства, (K)	5,308	7,010	1,702
Всього	82,7%	75,3%	-7,4%

Спосіб ланцюгових підстановок:

	В/С	ОА/А	З/ОА	С/З	Рентабельність	Відхилення
Минулий рік	1,747	0,720	0,289	5,308	0,827	
1 підстановка	1,795	0,720	0,289	5,308	0,879	5,3%
2 підстановка	1,795	0,672	0,289	5,308	0,821	-5,8%
3 підстановка	1,795	0,672	0,200	5,308	0,570	-25,1%

4 підстановка	1,795	0,672	0,200	7,010	0,752	18,3%
Всього						-7,4%

Отже, за даними таблиці рентабельність активів зменшилася на -7,4 в.п. На неї вплинули такі фактори: зміна питомої ваги виручки, що припадає на собівартість продукції 5,3 в.п, зміна питомої ваги оборотних активів в структурі активів – 5,8 в.п, зміна питомої ваги запасів у структурі оборотних активів -25,1 в.п, зміни оборотності запасів 18,3 в.п. Резервами для підвищення рентабельності є питома вага оборотних активів у структурі активів та питома вага запасів у структурі оборотних активів. Наочне відображення рентабельності активів у ПП «Іва-Транс» за 2019-2020 рр. наведено на рис. 3.6.

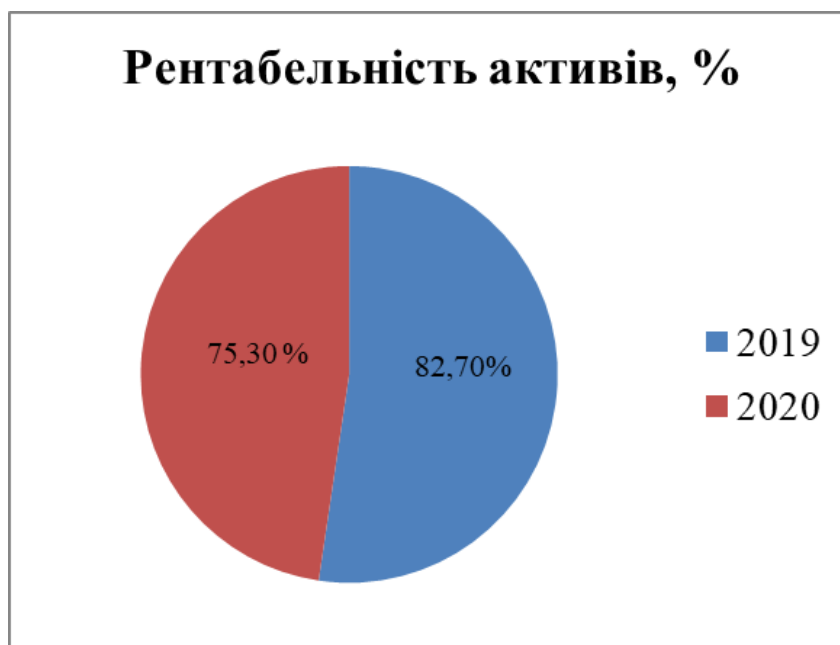

Рис. 3.6. Рентабельність активів у ПП «Іва-Транс» за 2019-2020 рр.

Для того ,щоб збільшити питому вагу оборотних активів і запасів потрібно збільшувати за рахунок оборотних активів і основних засобів.

Отже, аналізуючи аналіз доходів, витрат і фінансових результатів у ПП «Іва-Транс» можна зробити висновок, що діяльність підприємства спостерігається позитивна динаміка. Підприємство поступове виходить із кризи і показує гарні результати розвитку із надання вантажних і пасажирських послуг у межах області.

3.3. Шляхи підвищення прибутковості діяльності автотранспортного підприємства

В сучасних умовах ведення автотранспортної діяльності головним чинником її розвитку є зростання прибутку. Відповідно для того, щоб ПП «Іва-Транс» зростало і збільшувалося у своїх розмірах потрібно краще аналізувати конкурентоспроможність і використання маркетингової політики.

Для ефективного взаємозв'язку перевезень вантажів і пасажирів, ремонту та технічного обслуговування рухомого складу необхідна централізація управління й контролю, яка забезпечує погоджену роботу окремих ланок автогосподарства. Існують різні чинники впливу на конкурентоспроможність підприємства. Відповідно їх можна розділити на дві групи: зовнішні та внутрішні.

До зовнішніх чинників відносяться:

- політична обстановка в державі;
- зовнішньо-політичні і економічні зв'язки із іншими державами;
- наявність конкурентів сфері діяльності;
- загальний рівень техніки й технології в Україні;
- цивільне й трудове законодавство;
- інші чинники впливу.

До внутрішніх чинників, вплив яких на конкурентоспроможність цілком або в значній мірі залежить від підприємства, сюди відносяться:

- система та методи керування підприємством;
- рівень техніки й технології на підприємстві;
- система розробки й упровадження нововведень;
- рівень організації виробництва;
- система планування;
- система економічного стимулювання;
- соціальні, психологічні, екологічні та інші чинники.

Відповідно існує тісний взаємозв'язок між зовнішніми і внутрішніми, адже вони впливають один на одного.

Конкурентоспроможності на підприємстві залежить від функціонування маркетингової політики, яка повинна забезпечувати постійний аналіз усіх чинників, які впливають на підприємницьку діяльність й адаптує діяльність усіх підрозділів підприємства до змін у підприємницькому середовищі.

Методами забезпечення конкурентоспроможності автотранспортного підприємства є комплекс етапів маркетингової діяльності які класифікуються за функціями, які вони виконують у маркетинговому процесі: маркетингове дослідження (збір та аналіз інформації), планування, сегментація та позиціонування, комплекс досягнень маркетингу і контроль.

Зважаючи на специфіку роботи автотранспортних підприємств, можна виділити основні напрями розвитку маркетингу:

- реструктуризація бізнесу. Зміна структури підприємства з метою переорієнтації його на потреби ринку (наприклад, ремонт автомобільної техніки за замовленнями інших організацій);
- адаптивність маркетингу. Сегментація ринку має вирішальне значення;
- орієнтація на конкурентів. Зростання конкурентів на ринках веде за собою створення конкурентних переваг, що можуть забезпечити довгостроковий потенціал;
- розробка прогностичних систем. В умовах ситуацій, що швидко змінюються, особливе значення має прогнозування попиту;

Особливості автотранспортного маркетингу значною мірою обумовлені специфікою ринку.

Найважливішими напрямками роботи з вивчення ринку можна виділити такі:

- збирання інформації та її детальний аналіз по всіх сегментах ринку;
- пристосування до вимог споживачів, негайна реакція підприємства на будь-який вияв зацікавленості споживачів у запропонованих послугах;

- визначення місця підприємства на ринку та вибір партнерів за діловими якостями та контактами;
- розробка фірмових логотипів, бланків, карток та іншої документації;
- необхідність додаткових витрат на рекламу.

Ураховуючи те, що продуктом автомобільного транспорту є перевезення вантажів і пасажирів, функції маркетингу й напряду використання його діяльності будуть мати свою специфіку.

Основними напрямками підвищення маркетингової діяльності на ПП «Іва-Транс» є:

- управління й організація перевізного процесу;
- маршрутизація перевезень;
- забезпечення підприємства запасними матеріалами, обладнанням;
- розробка тарифів на перевезення вантажів та пасажирів;
- оновлення рухомого складу;
- упровадження нових технологій з обслуговування автомобілів.

До завдань автотранспортного маркетингу належить аналіз чинників конкурентоспроможності та пристосування до змін у навколишньому ринковому середовищі за рахунок ефективної стратегії підприємства.

Відповідно маркетингові дослідження у практичній діяльності підприємства потрібно використовувати для стратегічного й поточного планування, аналізу економічної і соціальної діяльності, оцінки ефективності роботи .

Результатом маркетингових досліджень є оцінка потенціальних можливостей підприємства та його позицій на конкретному ринку. Відповідно, ефективність заходів по забезпеченню конкурентоспроможності підприємств багато в чому залежить від мета маркетингових досліджень. Мета повинна бути якісно й кількісно орієнтованою. Відповідно якісними орієнтирами є підвищення організаційно-технічного рівня автотранспортного підприємства і

вибір дійових методів позиціонування підприємства на ринку. Також кількісними орієнтирами є підвищення рівня прибутковості підприємства.

Зміст маркетингової функції залежить від особливостей вимог до послуг транспортних компаній та рівня ринкової конкуренції. Результати маркетингових досліджень повинні мати характер рекомендацій, щоб формувати метод забезпечення конкурентоспроможності компанії. Ряд дій у процесі маркетингової діяльності починається зі збору інформації та формулювання маркетингових планів. Ефективність подальших заходів щодо забезпечення конкурентоспроможності підприємств залежить від відповідної організації на цьому етапі. Основна мета автотранспортного маркетингу – забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Щоб підприємство швидко реагувало на зміни середовища, використовувало свої внутрішні ресурси для досягнення маркетингових цілей, має бути забезпечений систематичний і постійний зв'язок між маркетингом, виробництвом, фінансами. При формуванні маркетингової стратегії необхідна інтеграція всіх функцій, використання інформації різних підрозділів, а не тільки служби маркетингу. Для впорядкування процесу втілення маркетингових цілей необхідно мати спеціальну і між функціональну групу, що працює на постійній основі.

Отже основними шляхами підвищення прибутковості підприємства є застосування нового майна, розвиток на нових ринках і застосування ефективної маркетингової політики на підприємстві.

ВИСНОВКИ

У процесі виконання було досліджено і вивчено економічну сутність доходів, витрат та фінансових результатів на автотранспортних підприємствах. Відповідно особливостями економічного трактування є по різному, але можна і ототожнювати, адже вони взаємопов'язані один із одним. Отже, доходи трактуються як збільшення «прибутку» на підприємстві, а витрати розглядаються як вибуття коштів. На основі витрат і доходів формується економічна сутність фінансового результату. Фінансовий результат – це результат суб'єкта господарювання на кінець періоду чи відбулося збільшення власного капіталу, або зменшення.

Визначено особливості класифікації доходів, витрат та фінансових результатів з метою їх обліку, аудиту та аналізу. Відповідно для того, щоб на автотранспортних підприємствах потрібно чітко дотримуватися класифікації, щоб задовольняти потреби користувачів інформації. Тобто класифікація доходів і витрат розглядається за видами діяльності (основна, фінансова, операційна), а фінансові результати поділяються за періодом формування, за джерелами та іншими.

Вивчено і розглянуто нормативно-правове забезпечення обліку, аудиту та економічного аналізу доходів, витрат та фінансових результатів діяльності.». Основним нормативним законом. положеннями виступає на підприємстві є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», МСФЗ і П(С)БО, які регулюють основні питання для ведення обліку. Тобто потрібно дотримувати нормативних положень, законів та інших актів, щоб вести чіткий облік на ПП «Іва-Транс».

Описано і досліджено організацію обліку доходів і витрат діяльності ПП «Іва-Транс». Облік доходів і витрат здійснюється для того відбувався чіткий облік реалізації від надання робіт і послуг вантажними автомобілями і визначати собівартість кожного перевезення. Відповідно облік доходів і витрат на підприємстві ведеться із використання синтетичних рахунків, для того, щоб

відображати у різних первинних документів для того, щоб мати на кінець місяця прибуток чи збиток.

Визначено методичні особливості формування фінансових результатів у системі обліку та звітності. Описано особливості формування і відображення фінансових результатів у формі № 2-м «Звіт про фінансові результати». Формування обліку фінансових результатів на ПП «Іва-Транс» ведеться із використання 79 рахунку, який у свою чергу закривається на кінець місяця і показує чи суб'єкт господарювання є платоспроможним або збитковим.

Здійснено організацію і методику проведення аудиту доходів, витрат та фінансових результатів діяльності ПП «Іва-Транс». Отже аудит на ПП «Іва-Транс» не проводиться у зв'язку з дорогою вартісною ціною, але для кращої організації потрібно проводити аудит. Тобто аудит на автотранспортному підприємстві дає чітко здійснити оцінку, які є переваги, недоліки і на основі них скласти план щодо збільшення фінансових результатів.

Досліджено і проаналізовано динаміку і структури доходів, витрат та фінансових результатів діяльності ПП «Іва-Транс». Аналізуючи динаміку доходів відбувається позитивне зростання, що показує злагоджену роботу працівників. Структура доходів показує, що підприємство поступово виходить із кризи. Відповідно структура і динаміка підприємства зростає, що є гарним чинником.

Проведено факторний аналіз показників рентабельності на ПП «Іва-Транс», а саме: рентабельності активів, виробництва і продажів. Рентабельність активів показує зменшення питомої ваги, для того, щоб збільшити потрібно збільшувати основні засоби. Рентабельність виробництва показує зростання порівняно із 2019 роком, що показує збільшення прибутку. Рентабельність продажів показує, що потрібно збільшувати виручку за рахунок реклами. Отже, підприємство показує поступовий вихід із кризи і показує гарні результати розвитку із надання вантажних і пасажирських послуг у межах області.

Показано шляхи підвищення прибутковості діяльності автотранспортного підприємства. Основними шляхами збільшення прибутку є розширення на нових ринках, ефективне використання реклами і заміна застарілих вантажних машин на нові. Також ефективним є розроблення нових логотипів (марки, бланків), які будуть запам'ятовуватися клієнтам і вони будуть знати про автогосподарство.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : Підручник. / Ф.Ф. Бутинець, А.М. Герасимович, Г.Г. Кірейцев та ін. – Житомир : ПП “Рута”, 2007. – 726 с.
2. Грузинов В. П. Экономика предприятия (предпринимательская) [Текст] : ученик / Грузинов В. П. – [2-е изд.]. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 795 с.
3. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т.1 / Редкол. С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр „Академія”, 2000 – 864 с.
4. Іфтемічук В.С. Генеза ринкової економіки (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка, економічний аналіз, економіка підприємства, менеджмент, маркетинг, фінанси, банки, інвестиції, біржова діяльність): терміни, поняття, персоналії [Текст] / В.С. Іфтемічук, В.А. Григорьев, М.І. Маниліч, Г.Д. Шутак. –[за наук. ред. Г.І. Башнянина і В.С. Іфтемічука]. –К.:Магнолія плюс, 2004. – 688 с.
5. Облік доходів сільськогосподарських підприємств [Текст]: автореф. дис. канд. екон. наук / О.А. Подолянчук. – Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки» УААН. – К., 2009. – 21с.
6. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
7. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку № 15 «Дохід» [Електронний ресурс]: сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.
8. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку № 16 «Витрати» [Електронний ресурс]: сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.
9. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI (із змінами та доповненнями). [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

10. Ананькина Е.А. Управление затратами : конспект лекцій / Е.А. Ананькина, Данилочкина Н.Г. М. : Изд-во Приор, 1998. – 64 с.
11. Осовська Г. В. Економічний словник / Г. В. Осовська, О. О. Юшкевич, Й. С. Завадський. – К.: Кондор, 2009. – 358 с.
12. Турило А. М., Кравчук Ю. Б., Турило А. А. Управління витратами підприємства: Навч. посібник. — К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 120 с.
13. Селиванов В. Н. Финансово-правовой справочник предпринимателя / Под ред. В. Н. Селиванова, Л. К. Вороновой. – К . Манускрипт, 2005. – 302 с.
14. Пушкар М.С. Фінансовий облік : Підручник / М.С. Пушкар. – Тернопіль : Карт-бланш, 2011. – 628 с.
15. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Партин Г.О. Облік і аудит: Термінологічний словник. Львів: Центр Європи, 2002. – 671 с.
16. Луговой В.А. Учет капитала, ссуд и финансовых результатов / В. А. Луговой. – М.: АО «ИНКОНСАУДИТ», 1995. – 128 с.
17. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 «Дохід» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
18. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]: сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.
19. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. за № 291 [Електронний ресурс]. Режим доступу : www.rada.gov.ua.
20. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291, із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

21. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затв. Наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433 із змінами та доповненнями [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>.

22. П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» затв. Наказом Мінфіну від 25 лютого 2000 року № 39. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.help>.

23. Петрик О.А. Аудит: методологія і організація: Монографія. – К., 2003. – 260 с.

24. Петренко Н. І. Методика аудиту фінансової звітності та шляхи її удосконалення [Електронний ресурс] / Н. І. Петренко // Вісник ЖДТУ. – 2012. – № 1 (51). – Режим доступу до журн. : <http://eztuir.ztu.edu.ua/1582/1/21.pdf>.

25. Фінансовий аналіз [текст] навчальний посібник / За заг.ред. Школьник І.О. – К.: «Центр учбової літератури», 2016. – 318 с.

26. Базілінська О.Я. Фінансовий аналіз : теорія та практика : навч. посіб. / О.Я. Базілінська. – К. : ЦУЛ, 2009. – 328 с.

27. Гончарук Я.А. Аудит : навч. посіб. / Я.А. Гончарук, В.С. Рудницький. – К. : Знання, 2007. – 443 с.

28. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз : навчальний посібник. / Б.Є. Грабовецький. – К. : ЦУЛ, 2009. – 256 с.

29. Рядська В.В. Облік, аналіз та аудит : навчальний посібник. – К. : Кондор, 2008. – 618 с.

30. Реслер М.В. Облік витрат та доходів операційної діяльності : монографія / М.В. Реслер. – Мукачево : Карпатська вежа, 2009. – 208 с.

31. Шинкаренко В.Г. Удосконалення автотранспортних послуг [Текст] / Шинкаренко В.Г., Ананко І.М.; Харк. нац. автомоб.-дор. ун-т. – Х.: ХНДАУ, 2011. – 33 с.

32. Остап'юк М.Я., Остапюк Ю.М. Бухгалтерський облік на автомобільному транспорті: навч. та практ. посіб. / М.Я.Остап'юк, Ю.М. Остапюк. – Тернопіль: СМП «Мережа», 1998. – 42 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Фінансова звітність ПП «Іва-Транс» за 2020 рік

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена
фінансова звітність"
(пункт 4 розділу II)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Приватне підприємство "Іва-Транс"		2021 01 01	
за ЄДРПОУ		33162495	
Територія		за КОАТУУ	
Організаційно-правова форма господарювання		за КОПФГ	120
Вид економічної діяльності		за КВЕД	
Середня кількість працівників, осіб		11	
Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком			
Адреса, телефон: вул. Національної Гвардії, буд. 16А, кв. 11 Івано-Франківськ 76018 0342509484			

1. Баланс
на 31 Грудня 2020 р.

Форма № 1-м

Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	-	-
знос	1002	-	-
Незвершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	1141.3	1617.5
первісна вартість	1011	1720.3	2515.5
знос	1012	(579.0)	(898.0)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	1141.3	1617.5
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	850.3	660.3
у тому числі: готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	684.0	632.5
Дебиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	156.2	80.3
у тому числі з податку на прибуток	1136	1.2	1.2
Інша поточна дебиторська заборгованість	1155	998.4	1251.5
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	212.6	536.6
Витрати майбутніх періодів	1170	2.2	2.2
Інші оборотні активи	1190	36.0	78.9
Усього за розділом II	1195	2939.7	3321.4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибутті			
	1200	-	-
Баланс	1300	4081.0	4938.9

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	4000.0	4000.0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непохитий збиток)	1420	356.7	686.2
Неоплачений капітал	1425	(1400.6)	(1400.6)
Усього за розділом I	1495	2956.1	3265.7
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
	1595	-	-

III. Поточні зобов'язання			
короткострокові кредити банків	1600	974.4	808.8
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	21.1	349.3
розрахунками з бюджетом	1620	60.9	68.7
у тому числі з податку на прибуток	1621	60.4	67.0
розрахунками зі страхування	1625	2.3	7.8
розрахунками з оплати праці	1630	-17.4	-18.7
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	83.5	455.4
Усього за розділом III	1695	1124.9	1673.3
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	4081.0	4938.9

2. Звіт про фінансові результати
за 2020 р.

Форма № 2-м

Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	8393.2	7888.9
Інші операційні доходи	2120	613.5	847.2
Інші доходи	2240	1477.7	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	10484.4	8736.1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4674.7)	(4513.7)
Інші операційні витрати	2180	(3867.3)	(3754.4)
Інші витрати	2270	(1564.9)	(127.4)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(10106.9)	(8395.5)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	377.5	340.6
Податок на прибуток	2300	(68.0)	(81.3)
Чистий прибуток (збиток)	2350	309.5	279.3

Керівник

Головний бухгалтер

/ /

Особиста печатка

/ /

Додаток Б

Фінансова звітність ПП «Іва-Транс» за 2019 рік

до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрошчена фінансова
звітність"
(пункт 5 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство: ПП "Іва-транс"
Територія: ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА
Організаційно-правова форма господарювання: ПРИБАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО
Вид економічної діяльності: Діяльність вантажного автомобільного транспорту
Середня кількість працівників, осіб: 9
Однієї тисячі розміру: тис. грн. з одним десятковим знаком
Адреса, телефон: вулиця Національної Гвардії, буд. 16/А, кв. 11, м. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА обл., 76018

Дата (рік, місяць, число):
за ЄДРПОУ: 33162495
за КОАТУУ: 2610100000
за КОПФГ: 120
за КВЕД: 49.41

509464

1. Баланс на 31 грудня 2019 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД: 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	-	-
накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незвершені капітальні інвестиції	1010	-	-
Осередні засоби:			
первісна вартість	1011	1 005,3	1 141,3
знос	1012	(319,0)	(579,0)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	1 005,3	1 141,3
II. Оборотні активи			
Запаси:			
у тому числі готова продукція	1100	884,0	850,3
Поточні біологічні активи	1103	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1110	-	-
Дебиторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	565,8	684,0
Дебиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	347,2	156,2
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	1,2
Інша поточна дебиторська заборгованість	1155	1 313,4	1 016,3
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	18,4	212,6
Витрати майбутніх періодів	1170	1,5	2,2
Інші оборотні активи	1190	36,0	36,0
Усього за розділом II	1195	3 166,3	2 957,6
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	4 171,6	4 098,9

	рядка 2	звітний рік 3	звітний період 4
I. Власний капітал	1400	4 000,0	4 000,0
Зареєстрований (пайовий) капітал	1410	-	-
Додатковий капітал	1415	-	-
Резервний капітал	1420	206,7	356,7
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1425	(1 400,6)	(1 400,0)
Неоплачений капітал	1495	2 806,1	2 956,7
Усього за розділом I	1595	-	-
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання	1600	500,8	974,4
Короткострокові кредити банків		-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:	1610	-	-
довгостроковими зобов'язаннями	1615	50,9	21,1
товари, роботи, послуги	1620	58,4	60,9
розрахунками з бюджетом	1621	55,1	60,4
у тому числі з податку на прибуток	1625	0,5	2,3
розрахунками зі страхування	1630	-	-
розрахунками з оплати праці	1665	-	-
Доходи майбутніх періодів	1690	754,9	83,5
Інші поточні зобов'язання	1695	1 365,5	1 142,2
Усього за розділом III	1700	-	-
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1900	4 171,6	4 098,9
Баланс			

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2019 р.

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
I -	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	7 888,9	5 845,5
Інші операційні доходи	2120	847,2	73,2
Інші доходи	2240	-	125,0
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	8 736,1	6 043,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4 513,7)	(3 227,0)
Інші операційні витрати	2180	(3 754,4)	(2 473,6)
Інші витрати	2270	(127,4)	(36,2)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(8 395,5)	(5 736,8)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	340,6	306,9
Податок на прибуток	2300	(61,3)	(55,2)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	279,3	251,7

Керівник

Головний бухгалтер

Андріуца Іван Миколайович
(ініціали, прізвище)

Андріуца Іван Миколайович
(ініціали, прізвище)